

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz (sprawozdawca)

SSN Henryk Gradzik

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,

w sprawie **D.C.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 22 lutego 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 7 grudnia 2016 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 18 maja 2016 r.5,

- 1) oddala kasację jako oczywiście bezzasadną,
- 2) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. J. - Kancelaria Adwokacka w M. - kwotę 1476 (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych, w tym 23 % VAT za sporządzenie i wniesienie kasacji oraz obronę skazanego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym,
- 3) obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z dnia 18 maja 2016 r., uznał D.C., urodzonego w dniu 17 stycznia 2000 r., za winnego tego, że w dniu 14 lutego 2015 r. w miejscowości T.:

I. działając w zamiarze bezpośrednim, usiłował pozbawić życia funkcjonariuszkę policji st. sierż. A. P. z Komendy Powiatowej Policji w M., podczas i w związku z pełnieniem przez nią obowiązków służbowych w ten sposób, że dokonał telefonicznie fałszywego zgłoszenia interwencji policji w związku z fikcyjnym zdarzeniem, a po przybyciu patrolu policyjnego do domu, w którym przebywał, co najmniej jednokrotnie uderzył A. P. siekierą w głowę, jednocześnie dopuszczając się w ten sposób czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, czym spowodował u pokrzywdzonej ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci złamania kości czołowej i ciemieniowej 3 cm od linii środkowej po stronie lewej, wbicia w tkankę mózgową odłamków kostnych, krwiaka śródmózgowego w płacie czołowym ok. 3 cm średnicy, które to obrażenia stanowiły chorobę realnie zagrażającą życiu wymienionej, lecz zamierzonego celu pozbawienia życia funkcjonariusza policji nie osiągnął z uwagi na obezwładnienie przez drugiego biorącego udział w interwencji funkcjonariusza policji i udzieloną pokrzywdzonej pomoc medyczną, to jest czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 3 k.k. w zb. z art. 223 § 2 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył karę 15 lat pozbawienia wolności,

II. działając w zamiarze bezpośrednim, usiłował pozbawić życia funkcjonariusza policji sierż. sztab. G. Z. z Komendy Powiatowej Policji w M. podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych w ten sposób, że dokonał telefonicznie fałszywego zgłoszenia interwencji policji w związku z fikcyjnym zdarzeniem, a po przybyciu patrolu policyjnego do domu, w którym przebywał usiłował uderzyć siekierą G. Z., przy czym jednocześnie dopuścił się czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na skuteczną obronę napadniętego, to jest czynu art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 3 k.k. w zb. z art. 223 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na podstawie

art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 3 k.k. i 11 § 3 k.k. wymierzył karę 12 lat pozbawienia wolności.

Następnie Sąd na podstawie art. 85 i 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę łączną 15 lat pozbawienia wolności, na poczet kary zaliczył okres zatrzymania i pobytu w schronisku dla nieletnich od dnia 14 lutego 2015 r. do dnia wyroku i podjął dalsze rozstrzygnięcia.

Apelacje złożyli: prokurator i obrońca oskarżonego.

Prokurator zarzucił rażącą niewspółmierność (łagodność) kary wymierzonej za czyn z pkt I i kary łącznej, po czym wniósł o podwyższenie obu kar do 25 lat pozbawienia wolności.

Natomiast obrońca zarzucił obrazę przepisów postępowania t.j. art. 7 k.p.k., 196 § 3 k.p.k., 201 k.p.k. a nadto art. 167 k.p.k. w zw. z art. 215 k.p.k., art. 202 k.p.k., wskazując w poszczególnych zarzutach na czym polega ta obraza, oraz z „ostrożności procesowej” rażącą surowość kar jednostkowych i kary łącznej jak również zasądzenie zbyt wygórowanej kary zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonej.

Skarżący się wniósł o zmianę wyroku przez uniewinnienie oskarżonego albo uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania ewentualnie wymierzenie oskarżonemu możliwie najłagodniejszych kar i odstąpienie od zadośćuczynienia albo obniżenie jego wysokości.

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2016 r., Sąd Apelacyjny w [...] utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

W kasacji nowowyznaczony obrońca z urzędu skazanego zarzucił:

I. rażące naruszenie prawa, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. oraz z art. 201 k.p.k. w odniesieniu do opinii biegłych (pisemnej z dn. 20.06.2015 r. i ustnej uzupełniającej z dn. 10.05.2016 r.) poprzez przyjęcie przez Sąd ustalenia, że oskarżony osiągnął stopień uzasadniający pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej na zasadzie art. 10 § 2 k.k., jedynie w oparciu o wnioski ujęte w opinii, przyjęte przez Sąd w sposób automatyczny, bez odpowiedniej refleksji i konfrontacji wniosków opinii z pozostałym materiałem dowodowym, co miało istotny wpływ na treść orzeczenia, bowiem w efekcie powyższego uchybienia Sąd błędnie ustalił, że

stopień rozwoju oskarżonego uzasadnia zastosowanie wobec niego odpowiedzialności przewidzianej w Kodeksie Karnym, co w konsekwencji skutkowało bezzasadnym zastosowaniem art. 10 § 2 k.k.,

II. rażąco naruszenie prawa, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 196 § 3 k.p.k. i art. 201 k.p.k. w odniesieniu do opinii biegłych (pisemnej z dn. 20.06. 2015 r. i ustnej uzupełniającej z dn. 10.05. 2016 r.) poprzez nadanie waloru wiarygodności opiniom i zawartym w nich wnioskom w sytuacji, gdy aż dwie z metod badawczych w zakresie psychologii - Wzrokowo Motoryczny Test Gestalt oraz test Figury Złożonej Rey 'a to metody eksperymentalne, a ponadto są to metody niewystandaryzowane, tj. takie, dla których nie opracowano zasad ustalania wyników przez badającego. Ponadto biegli nie wskazali konkretnych wyników wykonywanych testów, na których oparli wnioski opinii. Biegli nie wskazali dokładnej metodologii badania oskarżonego, zamiast tego ograniczono się do wskazania ogólnych zasad działania ośrodka, w którym badano oskarżonego.

Wobec zaś wadliwości podniesionych metod badawczych należało powołać inny zespół biegłych (w zaskarżonym wyroku Sąd błędnie nie uwzględnił zarzutu obrońcy w tej kwestii - zarzut apelacyjny litera - a), co miało istotny wpływ na treść orzeczenia, bowiem w efekcie powyższego uchybienia Sąd błędnie ustalił, że stopień rozwoju oskarżonego uzasadnia zastosowanie wobec niego odpowiedzialności przewidzianej w Kodeksie Karnym, co w konsekwencji skutkowało bezzasadnym zastosowaniem art. 10 § 2 k.k.,

III. rażąco naruszenie prawa, tj. art. 170 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy o przeprowadzenie opinii uzupełniającej biegłych psychiatrów i psychologa uwzględniającej przeprowadzenie rezonansu magnetycznego głowy oskarżonego, w sytuacji gdy przeprowadzenie tego badania mogłoby ujawnić nieprawidłowości w funkcjonowaniu mózgu oskarżonego, a bez przeprowadzenia tego badania pierwotna opinia jest niepełna. Sąd nie wskazał na żadną okoliczność uzasadniającą oddalenie wniosku dowodowego, które ujmuje art. 170 § 1 k.p.k., zaś jako przyczynę oddalenia wniosku dowodowego Sąd wskazał, że dotychczasowa opinia wykazała przeciwieństwo tego, co wnioskodawca zamierza udowodnić, podczas gdy art. 170 § 2 k.p.k., zakazuje oddalenia wniosku dowodowego na takiej podstawie (w

zaskarżonym wyroku Sąd błędnie nie uwzględnił zarzutu obrońcy w tej kwestii - zarzut apelacyjny litera - b),

IV. rażące naruszenie prawa tj. art. 410 k.p.k. poprzez nie oparcie wyroku na całokształcie okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, tj. pominięcie:

- opinii psychologicznej z dnia 02.03.2015 r. sporządzonej w toku postępowania przed Sądem Rejonowym w M. pod sygn. III Nkd ..7/15, we wnioskach której stanowczo wskazano, że małoletni przejawia brak objawów emocjonalności i uczuciowości wyższej oraz występuje u niego głęboki deficyt w zakresie ekspresji i werbalizacji emocjonalnej (k 223),
- opinii zespołu diagnostycznego ze schroniska dla nieletnich w D. z dnia 01.04.2015 r., we wnioskach której wskazuje się kierunki pożądanych oddziaływań resocjalizacyjnych względem małoletniego oraz rekomenduje się środek w postaci umieszczenia małoletniego w domu poprawczym, co miało istotny wpływ na treść orzeczenia, bowiem w efekcie powyższego uchybienia Sąd błędnie ustalił, że stopień rozwoju oskarżonego uzasadnia zastosowanie wobec niego odpowiedzialności przewidzianej w Kodeksie Karnym, co w konsekwencji skutkowało bezzasadnym zastosowaniem art. 10 § 2 k.k.,

V. rażące naruszenie prawa, tj. art. 7 k.p.k. w odniesieniu do wyjaśnień oskarżonego i zeznań świadka K. D. z postępowania przygotowawczego w ten sposób, że Sąd nie spostrzegł i nie ustalił w oparciu o te dowody, że:

- zamysł i schemat postępowania oskarżonego jest jaskrawo infantylny,
- zamiar co do zarzucanych oskarżonemu czynów zrodził się spontanicznie, w trakcie rozmowy telefonicznej oskarżonego z kolegą – K. D., na zasadzie przechwałek po spożyciu alkoholu,
- oskarżony nie działał według znacznie wcześniej opracowanego planu, lecz według planu opracowywanego *ad hoc*, niemal równoległe z realizacją, podczas gdy wskazane wyżej fakty jednoznacznie wynikały z w/w dowodów, a okoliczności te świadczyły o tym, że oskarżony jest osobą niedojrzałą, bowiem jego działania były irracjonalne, co miało istotny wpływ na treść orzeczenia, bowiem Sąd w efekcie powyższego uchybienia błędnie ustalił, że stopień rozwoju oskarżonego uzasadnia zastosowanie wobec niego odpowiedzialności przewidzianej w Kodeksie

Karnym, co w konsekwencji skutkowało bezzasadnym zastosowaniem art. 10 § 2 k.k.,

a w razie nieuwzględnienia powyższych zarzutów:

VI. rażąco naruszenie prawa, tj. art. 7 k.p.k. w odniesieniu do wyjaśnień oskarżonego i zeznań świadka K. D. z postępowania przygotowawczego poprzez dowolną ocenę wskazanych dowodów i ustalenie wbrew zasadom doświadczenia życiowego, że oskarżony działał rozmyślnie, w realizacji znacznie wcześniej ułożonego planu, podczas gdy plan powstawał i był realizowany spontanicznie, pod wpływem alkoholu, co skutkowało orzeczeniem kary rażąco niewspółmiernej do czynu, tj. kary zbyt surowej (w zaskarżonym wyroku Sąd błędnie nie uwzględnił zarzutu obrońcy w tej kwestii - zarzut apelacyjny pkt - II).

Obrońca w konkluzji wniósł o uchylenie obu wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu wobec nieletnich albo uchylenie orzeczeń o karach i przekazanie tej części sprawy do ponownego rozpoznania względnie wymierzenie łagodniejszych kar.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o uznanie jej za oczywiście bezzasadną w zakresie zarzutów z pkt II, III i VI oraz pozostawienie bez rozpoznania pozostałych zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co upoważniało do skrótowego odniesienia się do jej zarzutów (argument z art. 535 § 3 zd. pierwsze k.p.k.).

Ten nadzwyczajny środek zaskarżenia został sporządzony przez podmiot fachowy (adwokata). Wolno zatem oceniać kasację przede wszystkim przez pryzmat przepisów wskazanych jako naruszonych i treści zarzutów, ale też mieć na uwadze, jakich uchybień nie wyknięto Sądowi odwoławczemu. W pierwszym rzędzie, zwrócić należy uwagę, że nie zostały postawione zarzuty uchybienia przez ten Sąd podstawowym obowiązkom instancji odwoławczej: rozważenia wszystkich zarzutów wskazanych w apelacji (art. 433 § 2 k.p.k.) i podania, czym kierował się Sąd wydając wyrok i dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za niezasadne (art. 457 § 3 k.p.k.). Brak zarzutu niewypełnienia tych powinności, czyli naruszenia wyżej wymienionych przepisów, oznacza, że Sąd Apelacyjny im nie uchybił. Potwierdzeniem trafności takiej oceny jest, wynikający z treści zarzutów i przepisów

wskazanych jako naruszone, rzeczywisty adresat tych zarzutów. I tak, zarzut z pkt I jest powtórzeniem, po niewielkiej modyfikacji, zarzutu z pkt 1 lit. a apelacji, a przede wszystkim niedopuszczalnym w postępowaniu kasacyjnym zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych, zarzut z pkt II jest powtórzonym zarzutem z pkt 1 lit. a, 3. tiret apelacji, zarzut z pkt III to powtórzony zarzut z pkt 1 lit. b apelacji. Zarzut z pkt V jest znów zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych, a przecież w myśl art. 523 § 1 k.p.k. w kasacji można podnosić tylko zarzuty rażącego naruszenia prawa. W pkt VI kasacji zawarto niedopuszczalne zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych i rażącej niewspółmierności kary.

Wskazane w kasacji przepisy jako rzekomo naruszone przez Sąd odwoławczy, normują procedowanie przed sądem I instancji. Sąd Apelacyjny mógłby im uchybić, gdyby uzupełniał postępowanie dowodowe lub poczynił odmienne ustalenia faktyczne lub też inaczej orzekł co do istoty sprawy. Tak się w tej sprawie nie stało. Ponadto w apelacji ani później, w szczególności na rozprawie odwoławczej obrońca nie składał nowych wniosków dowodowych ani nie ponawiał wcześniej oddalonego, to jest, o przeprowadzenie badania przy pomocy rezonansu magnetycznego głowy oskarżonego.

Podsumowując, Sąd odwoławczy nie naruszył, bo nie mógł, żadnego ze wskazanych w kasacji przepisów. Wszystkie kwestie podnoszone w zarzutach I – III i V – VI były w polu uwagi Sądu Okręgowego i zostały starannie rozważone. W szczególności wiele miejsca poświęcił ten Sąd kwestii zasadności odpowiedzialności nieletniego oskarżonego na zasadach określonych w Kodeksie Karnym – jak dorosły, a więc w myśl art. 10 § 2 k.k. (zob. s. 5 – 6 i 8 – 9 motywów Sądu I instancji). Pomimo braku w kasacji zarzutu naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i 457 § 3 k.p.k. Sąd kasacyjny stwierdza, że Sąd odwoławczy należycie wywiązał się z nałożonych tymi przepisami obowiązków.

Jedyną nowością w kasacji, w porównaniu z apelacją, było zarzucenie (zresztą Sądowi Okręgowemu, o czym świadczy przywołanie art. 410 k.p.k. jako obrażonego, który określa podstawę wyroku sądu I instancji), że została pominięta opinia psychologiczna z dnia 2 marca 2015 r. (k. 220 – 223) i opinia Zespołu Diagnostycznego Schroniska dla Nieletnich w D. (k. 408 A – 408 Ł). Jednak w kasacji nie wspomniano już, że ta pierwsza opinia była dopuszczona na początku

postępowania przed Sądem dla Nieletnich i na okoliczność stanu emocjonalnego D.C. podczas składania pierwszych wyjaśnień przed Sądem. Natomiast opinia Zespołu Diagnostycznego (też etapowa) została wzięta pod uwagę przy wydawaniu opinii przez zespół psychiatrów i psychologa po obserwacji D. C. (zob. k. 609 D)

Podsumowując, kasacja nawet w minimalnym stopniu nie sprostала wymogowi podania i wykazania, że Sąd odwoławczy dopuścił się rażących naruszeń prawa ani iż mogły one mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, jak tego wymaga dyspozycja art. 523 § 1 k.p.k.

Przeto oddalono kasację jako oczywiście bezzasadną.

kc